

Izhaja:  
vsako sredo zjutraj  
Stane za celo leto 15 L.  
» pol leta 8 »  
» četrt leta 4 »  
Za inozemstvo celo  
leto lir 40.  
Na naročila brez do-  
poslane naročnine se  
ne moremo ozirati.  
Odgovorni urednik:  
Polde Kemperle.

# GORIŠKA STRAŽA

St. 46

v Gorici, v sredo 23. junija 1926.

Leto IX.

Nefrankirana pisma se  
ne sprejemajo. Oglasi se  
računajo po dogovoru  
in se plačajo v naprej.  
List izdaja konsorcij  
»GORIŠKE STRAŽE«.  
Tisk Katoliške tiskarne  
v Gorici, Riva Piazzola  
štev. 18.  
Uprava in uredništvo:  
ulica Mameli štev. 5.  
— (prej Scuole). —  
Telef. int. štev. 308.

## Za našo „Goriško Stražo“.

Kadar se spomnimo, da smo morali začasno vkiniti dvakratno tedensko izdajanje naše »Goriške Straže« in se omejiti na enkratni izhod, nam sili trpkost v dušo in tiha bolest objemlje srce. Saj vemo in poznamo, kaj je »Goriška Straža« našemu ljudstvu: njegova bodrilka, zaščitnica in ljubljenska. Kadar ne priroma pravočasno v naše domove ali če celo izostane, leže preko naše domačije neko čudno razburjenje in nemirno povpraševanje. Kaj je zopet s »Stražo«, zakaj ni »Straže«?, leti od hiše do hiše. V tem neprijetnem občutju nam je v veliko uteho, da je naša dežela razumela našo besedo in naš položaj. Z res iskrenim zadoščenjem moramo povedati pred vso

javnostjo, da nismo radi našega ukrepa od nikoder slišali kakega očitka. Nasprotno! Kakor je razvidno iz zbirke za sklad »Goriške Straže«, ki jo priobčujemo na drugem mestu, nam so naši prijatelji priskočili z dejansko ljubeznijo na pomoč. Od vseh strani naše pokrajine in od vseh slojev smo že prejeli prostovoljne prispevke. Niso nam prikrite težke prilike, v katerih živi naše ljudstvo. Zato nam pa je njegova plemenita pomoč v temvečjo tolažbo in zadoščenje. Ko se zahvaljujemo dosedanjim radodarnim podpornikom, se obračamo še enkrat do ostalih prijateljev z iskrenim pozivom: Skrbeite, da bo naša in vaša »Goriška Straža« močna in življenja zmožna! Le tedaj bo tudi to, kar hoče in mora biti: vaša nevstrašena in vztrajna braniteljica in prijateljica!

## Zopet pred sodnike.

Zadnjič smo poročali z zadovoljstvom v srcu, da je bila naša »Goriška Straža«, odnosno njen odgovorni urednik, pred goriškim sodiščem oproščena. Danes moramo javiti, da je v to kupo radosti le prehitro kanila grenka kaplja pelina. Komaj ste vi prijatelji po deželi dobili v roke naš list, je imel že tudi naš urednik Kemperle v rokah priziv, katerega je vložil proti njegovi oprostitvi tukajšnji prvi državni pravdnik Tripani. Treba bo tedaj stopiti še enkrat pred strogi sodni dvor, in sicer tokrat v Trstu, ter se zagovarjati radi članka, ki ima za seboj zelo razgibano preteklost. Bil je najprvo zaplenjen, potem tožen, nato oproščen, zopet priobčen z dovoljenjem g. podprefekta in končno potom vtoka zopet postavljen pod obtožbo. Kar dva težka pregreška sta, katera vsebuje po mnenju državnega pravdnika preganjani članek. Ker vemo, da je marsikdo razdvojen, v čem obstoja nevarna krivda omenjenega članka, priobčujemo v naslednjem prizivno vlogo g. Tripanija v celoti. Citajte in sodite!

### Prizivna izjava.

(Člen 477, 482, 483, kaz. pravdn. reda.)

Leta tisočdevetstošestindvajsetega, dne 17 (sedemnajstega) junija v Gorici je stopil pred podpisane kanclista v pisarni civilnega in kazenskega sodišča v Gorici prelag. gospod kav. of. Jožef Tripani, državni pravdnik pri tem sodišču. Izjavil je, da vloga priziv proti razsodbi, proglašeni od kazenske in civilne sodnice dne 14. junija 1926, s katero je bil gosp. Leopold Kemperle oproščen obdolžitve, o kateri govori člen 247 kaz. zak., ker njegovo dejanje ne vsebuje zločina.

### Razlogi.

Sodišče se je zmotilo pri presojanju obdolženega članka. Ni ga ocenilo v celoti, marveč se je zadovoljilo preiskati ga samo v nekaterih odlomkih.

Iz celotnega objavljenega članka pa se da jasno izluščiti, da je bil namen pisca dvojen:

I. Ščuvati drugorodno prebivalstvo k sramotenju zakonskih dolžb, ki se tičejo uporabe italijanskega jezika v javnih uradih in vkinjenja slovenskega jezika v ljudski šoli, trdeč, da iste žali naravno pravo in narodni ponos. Očiten je namen, ustvariti ostro odpornost

proti imenovanim naredbam in dovesti ljudstvo do dejanske nepokorščine, ki naj prepreči, da bi ne obrodili sadu predpisi, ki jih je izdala najvišja državna oblast.

II. Drugi, še zlobnejši namen obstoja v tem, razsejati v drugorodnem razredu prebivalstva sovraštvo proti italijanskemu življu. Člankar hoče vstvariti s hudobnim namenom primeru med preteklim in sedanjim časom, naglašajoč »slovensko narodnost« v nasprotju z italijansko, ki mora biti edina. Njene zastopnike predstavlja kot nasilneže in besedolomce obljub ter trdi, da izvirajo imenovani predpisi iz neizprosne nacionalizma, ki ni nadahnjena od ljubezni med ljudstvi.

Izpodbijam razsodbo: vsled temeljne napake, da presoja samo nekatere stavke članka, izključuje prvo obdolžitev: ščuvanje na

nepokorščino proti zakonom samo ker bi zagroženi pouk v družini bil zakonit in dovoljen.

Ne oziram se samo na to, da je sodni dvor vzel v pretres preveč dobesedno ono bojno geslo: Vsaka slovenska družina se bo spremenila v šolo in vse matere in očetje bodo postali učitelji, ki bodo od roda do roda prenašali naš jezik in našo narodno zavest. Tudi se ne opiram samo na namen, da se vabi na ta način k razširjanju zasebnega pouka, ki je v nasprotju z javnim obveznim poukom. Ravnotako ne poučam samo, da je zasebna šola, če ni od oblasti dovoljena, nepostavna. Poleg vsega tega bi sodniki nikakor ne bili smeli pozabiti, da dejanje, ki je v razpravi, vsebuje tudi hujskanje k tako zvani pasivni rezistenci, k takojmenovanemu obstrukcionizmu. Dejanska nepokorščina je namreč v resnici upor in kdor ščuva k tej, bi zagrešil poseben zločin, in to je: šuntanje k zločinu!

II. Glede druge obdolžitve: šuntanje k razredni mržnji, ki je težja, samo sodišče ni moglo prezreti, da vsebuje članek hujskanje k upor. Sodniki so obžalovali to dejanje, a so izjavili, da ni kaznjivo, ker javni mir ni bil moten.

Po mnenju državnega pravdnictva je to mišljenje iz pravnega stališča nepravilno. Za zločin ščuvanja k razrednemu sovraštvu ni namreč potrebno resnično iz dejanskega motenja javnega mira. Zadostuje, da ima ščuvanje v sebi in po sebi možnost in sposobnost, da zmanjša obstoječi mir. Tega ni mogoče nikdar zanikati, ako se samo pomisli na čas, kraj in okolščine, v katerih se je ščuvanje vršilo.

Prečitano, potrjeno in podpisano  
Josip Tripani.

Gorica, dne 17. VI. 1926.

## Kaj se godi po svetu?

V Nilovi deželi v bajnem Egiptu starih Faraonov, se tudi dviga vihar nevolje proti angleškemu imperijalizmu. Pred letom nekam je bilo, ko so egipčanski rodoljubi skušali za netiti upor proti Angležem. Nacionalistični dijaki so streljali na guvernerja Le Staarka in ga pogodili do smrti. Londonska vlada je sicer brž poslala drugega namestnika s še strožjimi pooblastili, v vrelo je še vendarle. Letošnje volitve v egiptovski parlament so to jasno pokazale. Zaglul paša, vgditelj gibanja proti angleški nadoblasti, je dobil veliko večino. Ob Tanzi so se že bali, da bo on sestavil vlado in zaprl dovoz iz neizrekljivo bogatih zakladnic bombaža. Bombaž je pa poleg premoga najmočnejši steber angleške trgovine. Zato so se z bali in pritiskali z vso silo na kralja Fuada I., ki je le izvrševalec angleške volje, da je poveril sestavo vlade liberalnemu Adly paši. Zaglul se je sicer še to pot umaknil, ker čaka, kako visoko bo švignil plamen, ki tli po vsem izlamskem svetu.

### Brez kalifa.

Izlam danes nima svojega kalifa. Nemalo zasluge za to imajo tudi Angleži, ki bi radi spravili na kalifov prestol sebi všečnega moža.

Kemal paša je ob osvoboditvi Turčije izpod sultanske oblasti poslal sultana Abdul Medžida ne na

mrzlo — na oni svet, marveč na toplo italijansko rivijero. V divnem San Remu je pregnani sultan v družbi svojih treh žen vžival le še kalifatsko čast. Toda tudi v tem je imel le še komaj senco »papeške« oblasti čez 230 milijonov Allahovih častilcev. Saj ni imel nikake moči, ki bi dajala njegovim besedam veljavo. V vseh izlamskih krajih pa vladajo krepki možje, ki se malo zmenijo za »papeške« besede, če jim ne gredo prav v njih politične račune. In tako je bila turška cerkev prav za prav brez glave. Pa saj je skoraj niso potrebovali, ker je med njimi toliko verskih struj kolikor je političnih edinic. Zavedli so se, da jim je le treba ene glave, ko so evropske velesile povsod jele prodirati v izlamsko ozemlje. Večkrat smo že povedali, kako je Abdul-Krim postal kar nekaj junak mohamedanskega sveta in da so celo po indijskih mošejah molili za zmagajo njegovega orožja. Možje, ki so hoteli z versko idejo zvezati ves ogromni izlamski kulturni krog, so hoteli novega kalifa.

### Cerkveni shod v Kairi.

Pred dobrim mesecem je bil javljen cerkveni shod v Kairi. V dvanajsetih urah turške univerze naj bi se zbrali uleme, kadi, šejki, hadži in kolikor je še drugih moha-

medanskih veličin, da bi izbrali kandidate za kalifa. Tedaj se je zganil pregnanec v San Remu, ki se je zbal za zadnjo mrvico svoje časti in je kar v naprej preklel vsakogar, ki bi sprejel kalifsko čast, ki da po vsej pravici pripada njemu. No, pa je h sreči Abdul Medžid s svojo kletvijo umrl.

Po njegovi smrti so se pa šele prav začele valiti težave pred kalifove volivce. Angleži so tiščali namreč v ospredje svojega kandidata Fuada, egiptovskega kralja. Seve, da so se proti temu upirali egiptovski nacionalisti z vso silo, češ, da si mohamedanski svet ne bo dal od nevernikov (Angležev) postavljati verskih poglavarjev. Drugi resni kandidat je bil Abbas Hilmi, Fuadov brat. Ta kandidat je zelo bogat in živi večinoma na svoji razkošni jehti po potovanjih križem morij. Ta mož pa Angležem ni všeč, ker uganja proti njim veliko propagando, kar lahko dela, ker ima nekaj pod palcem. Proti njemu imajo pa tudi Angleži svoje orožje. Med svet so vrgli vest, da si je Abbas Hilmi prisvojil dosti cerkvenega premoženja in da je z njim obogatel. To je pa pravovernim Turkom, ki verjamejo angleškemu agentom, le preveč. Zato je tudi ta kandidatura padla v vodo.

Še bolj pravoverni so pa oni, ki hočejo imeti za vernega poglavarja majhnega sinčka rajnega Medžida. Pravijo, da je fant najbolj upravičen sesti na kalifski prestol. Bolj močna in vplivna sta pa naslednja dva kandidata Sayed el Šezef Ahmed, ki so ga Italijani spravili iz Cirenajke in pa Mussein Ali, ki je svoje dni kraljeval čez Arabijo. Da so bili zborovalci na turškem cerkvenem zboru še bolj zmedeni, je priglasi svoje želje po kalifatu še novi perzijski šah Riza Klan Pehlevi. Ta pa niti pravovernen mohamedanec ni, ker je ščit kot vsi Perzijci, ker priznava le kar je v koranu pisano, ustnega izročila pa ne. Koncem vseh koncev se vsled obilice kandidatov niso mogli turški kardinali zediniti. Izlamski svet pričakuje, da bo sam Alah razsvetlil odločilne moze, da se ne bodo več prepirali in upajo, da bodo pri pravih volitvah v svetem turškem mestu Mekki prišli do svojega kalifa.

### Verska politika.

Čemu smo pravili našim bralcem o težavah pri turških papeških volitvah? Zato, da bodo videli, kako daleč že segajo prsti iz zunanjih ministrstev v Londonu, Parizu, Washingtonu, Moskvi in od drugod. Velike države si v svoje gospodarske svrhe zamišljajo načrte, ki posegajo celo v duševno življenje narodov, ki so od teh mogotcev odvisni. Kaj briga velesile, če s tem v nemajo v srcih tlačeni odpor, ki bo zahteval krvavega obračuna. Verska politika, ki jo uganjajo ministrski uradniki med drugoverci vžiga duhove, ki si že dajejo znamenja za eno vrsto. Tedaj bo po vsem vzhodu znova zaplapolalo. Pa ne bo šlo za tega ali onega kalifa, za varovanja te ali one evropske ali ameriške velesile, marveč za vsobodno odločevanje vse tistih ljudstev, ki jim danes odmerja voljo peščica evropskih priseljencev, oboroženih z modernim orožjem. Ni brez podlage bajka o prihodnji borbi med Zapadom in Vzhodom.



Če pišemo o francoski politiki, mora biti gotovo frank vmes. Vsa povojna leta je francosko politično življenje odvisno od moči francoskega franka. In ta leze kljub vsem uspehom zunanjega ministra Brianda stalno navzdol. Pred dnevi so ponujali v Parizu za en angleški funt kar 180 frankov. Tako majhen še ni bil frank nikoli. Pa ta majhna ničvredna stvarca je poslala na od dih najmočnejšo Briandovo vlado.

#### Briand pade devetič.

Letos je Aristid Briand že drugič prevzel vladno krmilo. Za svojega finančnega ministra je naredil Péretea, ki je znan kot brihtna glava. Že enkrat zadnjič smo poročali, da tudi ta ne bo mogel delati čudežev s frankom in bo moral iti. Časopisje je sicer še pisalo, da Péret dobro vozi. Pa je tudi njegov voz obtičal, ker mu ga niso pomagali porivati. 15. t. m. dopoldne je finančni minister rekel, da ne more več. Francoska banka noče prisločiti franku na pomoč s svojimi zlatimi rezervami, novih davkov ne sme naložiti, Belgijci in Angleži mečejo na trg ogromne množine frankov, da pade njegova vrednost in da oni dvignejo svojo valuto, doma se pa vse stranke tako krešajo, da ni moč misliti na skupno delo za frank. Tako je tožil minister in šel. Popoldne je pa odstopil še Briand sam s celo vlado. Tako je Francija izgubila eno najbolj močnih vlad. Ne le zunanji uspehi, marveč tudi na znotraj se kaže, kaj je Briand znal. Republiškanske stranke je povezal v trdnjši snop. Vendar pa ni mogel doseči, da bi bogato Francijo rešili pred denarjem. Ker ni zlata, oziroma kdor ga ima ga skriva ali vtakne v tuje valute, mora teči stroj v tiskarni za bankovce. Papir je pa papir. In tako se mora eden finančni minister za drugim poslavljati.

#### Za Briandom zopet Briand.

Vprašanje Briandovega nasledstva ni povzročalo dosti skrbi. Nihče ni dvomil, da bi našli sposobnejšega moža mimo njega. On sam je tudi sprejel od predsednika republike mu ponujeno ponudbo, naj sestavi svojo deseto vlado. V finančno ministrstvo bo bržkone po zval Herriota ali Poincareja. Pravijo, da se bo ta uprl v finančni voz, če mu bodo prihitele na pomoč tudi druge stranke. Herriot se je branil vstopiti v novo vlado, ker hoče le zunanje ministrstvo, a tega noče dati Briand iz rok. Zato je skušal sam sestaviti vlado, pa ne kaže dobro. Vprašanje je pa seveda še vedno veliko ali bo mogel spraviti desničarje z levičarji. Strankarski razdor je v veliki meri kriv, da pa da francoski denar. Zato namerava Briand zbrati vse stranke k skupnemu delu za rešitev žalostnega gospodarskega stanja. Ta želja se po lašča tudi vseh strank. To stremljenje se kaže tudi na borzah, kjer je frank najhujšo mrzlico že prestal in se mu obrača na bolje. Morda se bo desetič Briandu kaj posrečilo, če ne, bodo Francozi sprevideli, da niso z zmago v svetovni vojni še utrdili svojega položaja.

Majhna avstrijska republika, ki je komaj prebolela težko finančno bolen, je spet v nevarnosti pred novimi krči. To pot pa sega spor že globlje. Obeta se neke vrste kulturni boj, ki ne bo brez globokih političnih posledic, če se prej kako drugače ne preokrene ves položaj.

#### Dve politični osi.

Že v avstrijski monarhiji sta imeli prvo besedo v nemških pokrajinah dve stranki. To sta krščansko-socialna in pa socialnodemokratska. Obe sta imeli izborne moke, ki so načela obeh skrajno si nasprotujočih strank izpilili do čista. Duševni vodja socialne demokracije dr. Adler je priboril posebno v dunajski prestolnici svoji

stranki glavno moč. Pa tudi Lueger, voditelj avstrijskih krščanskih socialcev, je dobil v drju Seiplu vrednega naslednika. Pod njegovim spretnim vodstvom je stranka krščanskih socialcev prišla na krmilo. Toda večkrat je morala deliti svojo moč s svojo tekmovalko: socialno demokratsko stranko. Vedno znova so bili potrebni razni sporazumi med obema strankama. Vsa avstrijska politika se je zmeraj sukala krog teh dveh osi. Skrajno svobodnomiselni socialni demokrati so se z vso silo upirali slehernemu poskusu, da bi krščanski socialci preželi vse delovanje v mladi republiki s pravim krščanskim duhom. Prav tako je pa tudi nasprotni ta bor postavil močne stražnike, da bi sovražnik ne vtihotapljal svoje ga prepričanja.

#### Šola — kamen spotike.

Vsak naš bravec pa ume, da je mladina naraščaj, slab ali dober, v kakršne roke pride. Šola pa obrazuje mlade duše, kakor kipar kip, kateremu kleše značilne poteze. Zato es že od nekdaj bije srdit boj med krščanskimi in protikrščanskimi strankami za to, kdo bo imel vpliv na šolstvo. Tako je bilo tudi v Avstriji. L. 1919. so bili na vladi socialni demokrati skupno s krščanskimi socialci. Tedaj so izsilili prvi, da se odpravijo v šolah verske vaje. Slednji so morali na to pristati, sicer bi se vladna zveza obeh strank razbila. Medtem so se pa razmere spremenile. Zveza teh dveh strank se je razbila; na mesto nje je prišla nova vlada, v kateri sede velenemci in krščanski socialci. Spet je bilo treba novih političnih pogodb. To pot sta se morali obe

stranki zavezati, da se ne bosta dotikali nikakih kulturnobojnih prashańj.

No, pa se je prosvetni minister dr. Schneider le doteknil teh vprašanj. Izdal je novo šolsko naredbo, ki je pomenila spremembo dogovorov iz l. 1919. Socialni demokrati so bili zato vsi iz sebe. Minister se je krika ustrašil in je kar na kratko roko brez posebnih posvetovanj s svojo stranko izdal posebno naredbo. V mestih, kjer imajo socialni demokrati večino, naj velja šolska naredba bolj brezverske barve, po deželi pa naj se vpelje še več krščanskega duha v šole. S tem je pa gospod minister kar na treh plateh vzbudil odpor. V lastni stranki je povzročil razkol, ker so nekateri strankini voditelji za dr. Schneiderja. Nemški svobodni selci tudi grdo gledajo. Socialni demokrati vprizarjajo pa demonstracije po ulicah ter izrabljajo ta politični moment, da bi oslabili po stojanke krščanskih socialcev. Tako je kulturnobojno vprašanje glede šolstva povzročilo neobičajno veliko zmede na Dunaju. Prosvetni minister je moral odstopiti. Njegov naslednik je štajerski dež. glavar dr. Rintelen. Nevarnost je tudi za celotno vlado. Za enkrat so sicer sumljive razpoke zakrpali. Toda za koliko časa? Vprašanje šolstva, ali naj se mladina vzgaja na temelju večnostnih нравnih načel ali naj črpa le neko breznačelno »prosveto« in znanje, ni več le politično. Sega globlje. Katoliški starši v sleherni državi morajo ta boj sprejeti in ga dobojevati. Avstrijski zgled kaže, da strankarske pogodbe ne rešijo tega globokega vprašanja.

## DNEVNE VESTI.

#### »Goriška Mohorjeva družba«.

Precej društev je že odgovorilo na naš poziv. Zavedni fantje in dekleta se pridno oglašajo. Število udov rase. Mladenič s Tolminskega nam piše takole: »Nič nismo dosigli; naša vas je majhna, ima že 53 Mohorjanov, torej s kako izjemo vsi. Zagotavljamo vas, da vam bomo stali ob strani pri nadaljnjem delu.« — Tako je prav! — Ona društva, ki se še niso oglasila, naj store to čimprej. Preglejte vaše vrste, preštejte hišne številke v vse vasi, če je kdo, ki še ni vpisan med udeleženke, pošljite nam imena. Mladina, dobre knjige naj bodo vaše veselje! Posnemajte še drugega mladega fanta s Koroškega. Tako nam piše: »Prosim, pošljite mi lanske mohorske knjige. Zelo me boli, da jih nimam. Vsi jih imajo, jaz pa ne; in tako rad berem. Jaz sem mladenič iz K. na Koroškem. Prosim hitrega odgovora.« Fantje, dekleta, se li vam tako mudi?

#### O prijavljenih rekvizicijah napram bivši Avstr.-Ogrski.

Kakor doznavamo iz dobro poučenega vira je pretekli teden finančna intendantca in za njo glavni tehnični urad v Trstu odredil, da se prične z ugotavljanjem škode prijavljene lansko leto v aprilu kot rekvizicije po avstro-ogrskih četah. Delo je že razdeljeno in se bo vršilo po okrajih. Kjer pa ugotavlja nje škode po tehničnih uradih ni potrebno, ker gre za rekvizicijo živine ali premičnin, je finančna intendantca že precejšnje kupe spisov odposlala na Dunaj in je že del teh spisov zopet v Trstu. Upati smemo zato, da bo 70% predujem za nekatere okraje v kratkem nazkazan.

#### Odgovor brezvestnežem.

Glasilo slovenskih samostojnih demokratov »Jutro« je zagrešilo v št. 137 z dne 18. junija 1926. ogaben napad na slovensko in hrvatsko duhovščino v Primorju. Z najpodlejšimi izrazi in očitanji napada krščansko-socialistično stranko Slo-

vencev in Hrvátov v Italiji. S podobnimi izrazi napadajo liberalci že desetletja katoliško stranko in katoliške organizacije med Slovenci. Gospode slovenske demokrate ne smatramo za toliko vredne, da bi podrobno odgovarjali na izbruhe njihove jeze in politične onemoglosti. Gospodje Žerjav, Kramar in Puc se bodo morali učiti prave ljubezni do naroda in res narodnega dela ravno pri slovenskih »klerikalcih«. Gospodom doktorjem okoli »Jutra« povemo še tole, da niso vredni odvezati jermena pri čevljih slovenskega duhovnika, še najmanj pa primorskega duhovnika.

#### NAŠIM DIJAKOM.

##### Oprostitev šolskih pristojbin.

V »Goriški Straži« z dne 9. junija t. l. smo poročali, da morajo plačati pristojbino za sprejmi izpit (60 L) vsi dijaki izvzemši vojne sirote, ker tako so razlagale zakon z dne 7. januarja 1926 tukajšnje šolske oblasti. Prosvetni minister pa je te dni poslal ravnateljstvom srednjih šol okrožnico, v kateri pravi, da so tudi te pristojbine za sprejemni izpiti oproščeni vsi oni dijaki, katerih družina (oče, oz. postaveni namestnik) biva v sledečih političnih okrajih: v goriškem, gradiščanskem, idrijskem in postojnskem, ter v pokrajinah Istre, Reke in Zadra. Prizadeti dijaki naj pošljejo takoj spričevalo o bivališču družine (certificato di residenza della famiglia) na Ravnateljstvo šole, kjer jim vrnejo priloženo nakaznico za 60 L.

##### Sv. mašniško posvečenje

bo delil prevz. knezonadškof v svoji javni kapeli tukajšjim bogoslovem, in sicer 24. t. m. prvi, 27. drugi in 29. tretji (mašništvo) višji red. Obredi bodo vse dni ob 8. uri zjutraj.

##### »Mladika«

v Gorici namerava prirediti v kratkem pevsko-glasbeni večer s peštrnim sporedom. Peli bodo mešani, samo moški in samo ženski zbori novejša Hochreiterjeve, Premrlo-

ve, Adamičeve in Ferjančičeve skladbe. Tudi ljubiteljem narodne pesmi bo vstreženo. Nekaj posebnega bodo dramatični prizori e solo-petjem. Med odmori bo igral društveni orkester. Natančnejši spored in dan objavimo čimprej.

#### Gospodinjski tečaj.

»Prosvetna zveza« bo priredila tudi letos v Gorici gospodinjski tečaj. Tečaj se bo začel dne 20. julija in bo trajal do 20. avgusta. Sprejemajo se predvsem članice naših društev in Marijinih družb za preskrbovalnino v znesku 230 lir. Prosilke naj vsaj do 10. julija vložijo prošnjo na tajništvo Prosvetne zveze, Corso Verdi 37. Gorica. Za znižano plačo se prosilke sprejmejo le izjemoma v zelo omejenem številu in še to le v vpoštevanja vrednih slučajih na podlagi ubožnega izpričevala.

Prošnji je treba priložiti izpisek iz krstne knjige, člansko društveno izkaznico in izjavo staršev, oziroma upravičencev, da bodo točno poravnali preskrbovalnino. Ker je število gojenk omejeno, naj prosilke nikar ne odlagajo s prošnjo.

#### Prosvetni sklad

čaka veledušnih darovalcev. Ne pozabite nanj!

#### Shod

ženskega delavskega društva Skalnice bo v nedeljo dne 27. t. m. ob 4. pop. v cerkvi sv. Ivana. K obilni udeležbi vabi predsedništvo.

#### Delo za treznost.

Po Ameriki je hodil znani propagator treznosti John Gough, ki je pridobil za treznost preko 200.000 ljudi. Ta mož je zdaj umrl ravno sredi govora na nekem abstinencnem zborovanju.

#### Novi svetniki.

Tekom tega leta bo v Rimu devet novih svetniških proglašenj. Med temi bodo tudi duhovniki, ki so za časa francoske revolucije položili glavo pod jakobinsko giljotino.

#### Češki »Sokol« se cepi.

Narodni socialisti na Češkem so se vrgli v ljuto borbo proti sedanji vladi. Politični razkol se je zanesel tudi med sokolske vrste. Baš zdaj, ko se pripravlja praški vsesokolski zlet, hočejo narodni socialisti ustanoviti lastno telovadno zvezo.

#### Jezikovna odredba za Kočevje.

»Slovenska ljudska stranka« v Jugoslaviji se je potegnila za to, da dobe kočevski Nemci na Dolenjskem svoje jezikovne pravice. Nostanje ministrstvo v Beogradu je namreč dovolilo, da se smejo kočevski Nemci posluževati v obsevanju z oblasti materinega jezika. Če je kaj pravice, bo morala tudi avstrijska vlada isto dovoliti koroškim Slovincem.

#### Anschluss.

V Avstriji je še zmeraj močna želja, da bi se priključili k Nemčiji. Tudi v »rajhu« bi radi videli, če bi bili vsi Nemci združeni. Predsednik berlinske zbornice je sam dejal na nekem shodu v Frankfurtu, da se bo priključitev vresničila. Vprašanje namerjajo Nemci predložiti »Društvu narodov«. Sicer pa bodo že sami ukrenili kot bo njim prav.

#### Dolgovi.

Jugoslavlani so zdaj dognali, da imajo v Ameriki za 62 in pol milijonov dolarjev dolga. Odplačevali ga na bodo skozi 19 let, če se ne bo ameriški stric usmiljenega skazal.

#### Konec meniške republike.

Na gori Atosu imajo pravoslavni menihi že izza 10. stoletja mnogo samostanov. Polagoma so se tako osamosvojili, da jim svetna gospodarka že ni nič več ukazovala. To pa generalu Pangalos ni všeč. Gora Atos spada zdaj pod Grško, zato hoče diktator tudi kaj ukazati. Pred kratkim je kratkoročno pisal menihom, naj gredo iz svojih samostanov. Čez 5000 menihov bo moralo bežati pred diktatorjevo palico.



# Izžrebane Benečijske obveznice.

## PRVA SERIJA.

Žrebanje z dne 21. majnika 1926.

Premirane obveznice:

| Št.     | lir    | Št.     | lir     |
|---------|--------|---------|---------|
| 255293  | 5000   | 266309  | 10000   |
| 455180  | 5000   | 623443  | 5000    |
| 756147  | 5000   | 785744  | 5000    |
| 1038885 | 100000 | 1348929 | 5000    |
| 1378990 | 10000  | 1411597 | 5000    |
| 1581100 | 5000   | 1625605 | 10000   |
| 1662562 | 5000   | 1761490 | 5000    |
| 1775874 | 10000  | 1855089 | 1000000 |
| 1938953 | 10000  |         |         |

Dobitki po L 1000:

|         |         |         |         |
|---------|---------|---------|---------|
| 21380   | 52526   | 72902   | 91480   |
| 93826   | 97166   | 102271  | 130231  |
| 223495  | 264057  | 287533  | 294240  |
| 310132  | 315747  | 329066  | 359421  |
| 394572  | 404787  | 408910  | 425420  |
| 428372  | 429871  | 442606  | 466270  |
| 473756  | 500733  | 542683  | 546237  |
| 557836  | 573702  | 613270  | 618715  |
| 632121  | 635825  | 649158  | 677967  |
| 679092  | 686268  | 697788  | 741644  |
| 777579  | 778098  | 840527  | 860888  |
| 875172  | 902239  | 911844  | 913688  |
| 937853  | 974387  | 993114  | 1015324 |
| 1024528 | 1076683 | 1079252 | 1087959 |
| 1088223 | 1089893 | 1128899 | 1159671 |
| 1168285 | 1171479 | 1173743 | 1212951 |
| 1249227 | 1259091 | 1262108 | 1306083 |
| 1307977 | 1316640 | 1350297 | 1357487 |
| 1385152 | 1389700 | 1404055 | 1411097 |
| 1431144 | 1453895 | 1492020 | 1584984 |
| 1588739 | 1608378 | 1647371 | 1652587 |
| 1658484 | 1700682 | 1737074 | 1737104 |
| 1748458 | 1752878 | 1753963 | 1780094 |
| 1784121 | 1823248 | 1849627 | 1872659 |
| 1874403 | 1924533 | 1991469 | 1999817 |

## Izžrebane obveznice za dvig po imenski vrednosti.

Žrebanje se vrši v skupinah po sto zaporednih obveznic. Mi priobčujemo v naslednjem izmed vsakih sto izžrebanih samo prvo številko; potemtakem je izžrebanih vseh 99 obveznic, ki sledijo prvi, ki jo mi navajamo. V lažje razumevanje naj sledi en primer: št. 7401 velja za stotino od 7401 do 7500.

|        |        |        |        |        |
|--------|--------|--------|--------|--------|
| 7401   | 16301  | 17701  | 17801  | 26101  |
| 28901  | 31601  | 36201  | 45001  | 46501  |
| 47001  | 49301  | 51801  | 64201  | 71301  |
| 76601  | 83001  | 85001  | 85101  | 85401  |
| 88401  | 88601  | 89801  | 90901  | 91701  |
| 92801  | 92901  | 96001  | 96401  | 99601  |
| 101701 | 104501 | 107001 | 116901 | 118301 |
| 119201 | 119401 | 126401 | 127801 | 130401 |
| 134301 | 135201 | 147401 | 147701 | 149701 |
| 150401 | 151101 | 153601 | 163101 | 165901 |
| 166801 | 170801 | 171801 | 175901 | 180201 |
| 200101 | 200301 | 200901 | 204901 | 205301 |
| 205401 | 209301 | 210301 | 213101 | 213801 |

VACLAV BENEŠ - TRĚBIZKY

## Dve povesti Karlštejnskega vrana

Iz češčine prevel dr. Fran Bradač.  
(Dalje.)

»Pravijo, da ste ujeli čudne ptice! — In na nočni straži so sove spale!«

Obraz Novograjskega je pokri val črn oblak in te le njegove besede so bile kakor sičanje vetra, ki je vel iz onega oblaka in bril vsem, tudi Rozhudi v obraz.

»Kaj nisi več zanesljiv, ti stari, beli kamarad?«

Tudi oči Novograjskega so se zdele, da bodejo kakor bodala.

»Krono češkega kraljestva je stražil vnuk Kopidlanskega! — Se tega je manjkalo, da bi šustela tu ženska krila! — Ljubezenske spletke se tu že zadržujejo. — Saj bo za vse bodoče čase minilo veselje vsakogar, ki bi si dovolil le senco nepristojnosti, ki so se tu vršile med mojo odsotnostjo!«

Karlštejnski služinčadi je zmrznila šala na ustih, smeh je izginil in utihnili so popolnoma, ko so peljali Rozhudo v ječo. Gospoda

|        |        |        |        |        |
|--------|--------|--------|--------|--------|
| 215101 | 216101 | 217501 | 221301 | 222001 |
| 228001 | 232701 | 245201 | 246501 | 251301 |
| 253401 | 255201 | 260901 | 291001 | 296201 |
| 297401 | 298801 | 308001 | 308201 | 309001 |
| 310901 | 313101 | 319101 | 322601 | 323901 |
| 326601 | 342501 | 345101 | 346901 | 350101 |
| 353301 | 355101 | 357901 | 358601 | 361901 |
| 364501 | 368601 | 371001 | 376901 | 390401 |
| 398001 | 401101 | 413201 | 413701 | 416101 |
| 421001 | 421701 | 422701 | 426001 | 430301 |
| 435501 | 440201 | 445701 | 451901 | 452001 |
| 452301 | 467201 | 471601 | 475301 | 475901 |
| 476101 | 476601 | 479901 | 482001 | 485501 |
| 487301 | 492201 | 493501 | 496701 | 500801 |
| 501901 | 505201 | 507801 | 507901 | 517401 |
| 521201 | 529001 | 532501 | 533101 | 536201 |
| 540601 | 540801 | 541001 | 541801 | 545201 |
| 551701 | 553901 | 559401 | 561301 | 562101 |
| 562301 | 564701 | 569601 | 573701 | 575001 |
| 575301 | 576001 | 577701 | 582201 | 583601 |
| 584901 | 585301 | 586301 | 587901 | 592601 |
| 597301 | 599001 | 599601 | 601901 | 604201 |
| 604401 | 606001 | 607401 | 609901 | 610801 |
| 620001 | 621901 | 622301 | 626201 | 633001 |
| 634201 | 635401 | 637201 | 641001 | 652401 |
| 653001 | 655601 | 658501 | 659701 | 661401 |
| 671501 | 673501 | 682101 | 682901 | 701001 |
| 708901 | 710301 | 711001 | 712601 | 723301 |
| 727501 | 730401 | 735001 | 736601 | 738301 |
| 741701 | 742601 | 746301 | 749801 | 750001 |
| 751701 | 760301 | 765501 | 769601 | 771401 |
| 772201 | 776101 | 777101 | 792601 | 797801 |
| 801501 | 803701 | 803901 | 806601 | 811901 |
| 812501 | 813001 | 813301 | 816401 | 819501 |
| 824101 | 826001 | 827901 | 828301 | 829701 |
| 831401 | 837201 | 837301 | 846601 | 859501 |
| 861701 | 864101 | 864701 | 865501 | 871101 |
| 873901 | 874301 | 876201 | 879401 | 890801 |
| 893701 | 904701 | 911201 | 913501 | 915101 |
| 917501 | 918201 | 920101 | 924601 | 929801 |
| 932201 | 935201 | 936501 | 939401 | 940401 |
| 941101 | 946401 | 951901 | 952001 | 954501 |
| 959001 | 961101 | 964801 | 967001 | 969301 |
| 971101 | 971201 | 971301 | 974101 | 974601 |
| 974701 | 978901 | 982201 | 982701 | 983201 |

|         |         |         |         |
|---------|---------|---------|---------|
| 986001  | 993701  | 999901  | 1003401 |
| 1003501 | 1003601 | 1007501 | 1008201 |
| 1008601 | 1009701 | 1019701 | 1022401 |
| 1025101 | 1033201 | 1037801 | 1043901 |
| 1044701 | 1045101 | 1051401 | 1060201 |
| 1068901 | 1073701 | 1074501 | 1077001 |
| 1080201 | 1080601 | 1089201 | 1115901 |
| 1117801 | 1119601 | 1120901 | 1133101 |
| 1138701 | 1140301 | 1141901 | 1150001 |
| 1151001 | 1151901 | 1158601 | 1160401 |
| 1161301 | 1161501 | 1172001 | 1175001 |
| 1175201 | 1175501 | 1177901 | 1184001 |
| 1185701 | 1185801 | 1189901 | 1190301 |
| 1191101 | 1194401 | 1200001 | 1200201 |
| 1207501 | 1210801 | 1216601 | 1221001 |
| 1223701 | 1227101 | 1227801 | 1230901 |
| 1231601 | 1237401 | 1242501 | 1248201 |
| 1251901 | 1252001 | 1255301 | 1255401 |
| 1256501 | 1259101 | 1265201 | 1265501 |
| 1266501 | 1268601 | 1268701 | 1270301 |
| 1272001 | 1278901 | 1279701 | 1280001 |

Joahima so se bali vse bolj nego živega vrana; nikomur ni odpustil prestopka, čeprav je bil le nezna ten kakor skrivljen las.

»Samo iz spoštovanja do tvoje starosti ne sodim takoj.«

»Saj tudi ti, gospod Joahim, nisi brez hibel! In moja zadevo bo moralo vzeti deželno sodišče v pre tres!«

Gospod Joahim je jezno pogledal starca, tako jezno, kot da ga hoče streti.

»Sreča zate, da določajo tukajšnje naredbe, da naj ha Karlštejnu na večne čase vlada mir in pokoj. Sicer bi imel pravico, potegniti meč. Vrhovni poveljnik sem tukaj jaz!«

»Oskrbnik viteškega stanu nika kor ni podložen. Le oglej si, Joahim, pošteno naše štatute!«

Ob takih prilikah je karlstějnska vranja druhal komaj dihala. Oprode so molče hodili iz dvorišča na dvorišče in kdor je le mogel, se je izognil gospodu Joahimu. Novograjski je opazil vsako nesomerno gubo na suknjiču, videl je, kako komu meč ob strani visi.

Stari vitez, ki se je vsaj iz prvih otroških let spominjal časov dobrega kralja, si je ta dan leščil

|         |         |         |         |
|---------|---------|---------|---------|
| 1280301 | 1281001 | 1281401 | 1281701 |
| 1289001 | 1295101 | 1306101 | 1308301 |
| 1318301 | 1326801 | 1338201 | 1339801 |
| 1340901 | 1342401 | 1345201 | 1346301 |
| 1348801 | 1352001 | 1355901 | 1358401 |
| 1359401 | 1361001 | 1361901 | 1366601 |
| 1368201 | 1368501 | 1371101 | 1371901 |
| 1379501 | 1379601 | 1380501 | 1381201 |
| 1391201 | 1393601 | 1395801 | 1405401 |
| 1416301 | 1419001 | 1433301 | 1444401 |
| 1451101 | 1452001 | 1461601 | 1462101 |
| 1480801 | 1492301 | 1494001 | 1494101 |
| 1498001 | 1499601 | 1500701 | 1503201 |
| 1508001 | 1511101 | 1513701 | 1518101 |
| 1518701 | 1548101 | 1567501 | 1562001 |
| 1563001 | 1565601 | 1575601 | 1576701 |
| 1580801 | 1583401 | 1586801 | 1589601 |
| 1596801 | 1605401 | 1606901 | 1607801 |
| 1607901 | 1608701 | 1616301 | 1616801 |
| 1617401 | 1622001 | 1631201 | 1637501 |
| 1641901 | 1644101 | 1644201 | 1657701 |
| 1663201 | 1663601 | 1677301 | 1684101 |
| 1685501 | 1686401 | 1688701 | 1688801 |
| 1692101 | 1692701 | 1697001 | 1697201 |
| 1697501 | 1698301 | 1700501 | 1703601 |

|         |         |         |         |
|---------|---------|---------|---------|
| 1704501 | 1707601 | 1709001 | 1714401 |
| 1716501 | 1717101 | 1723601 | 1728301 |
| 1733401 | 1738201 | 1741801 | 1746701 |
| 1747501 | 1748501 | 1755001 | 1759101 |
| 1760701 | 1761401 | 1762001 | 1763201 |
| 1769101 | 1771001 | 1774601 | 1785001 |
| 1787401 | 1789401 | 1794501 | 1797401 |
| 1801501 | 1805801 | 1806601 | 1808901 |
| 1810301 | 1820901 | 1824301 | 1827401 |
| 1829001 | 1829201 | 1830801 | 1840801 |
| 1843201 | 1845801 | 1846001 | 1846301 |
| 1863401 | 1866501 | 1869501 | 1872701 |
| 1879001 | 1883001 | 1890201 | 1895601 |
| 1901601 | 1910001 | 1911101 | 1916801 |
| 1919901 | 1923401 | 1925801 | 1926101 |
| 1926201 | 1929801 | 1933401 | 1941001 |
| 1943901 | 1951301 | 1957401 | 1958301 |
| 1964201 | 1967101 | 1977301 | 1984401 |
| 1987701 | 1987901 | 1988201 | 1994001 |

Izplačila vršijo kr. zakladnice od 1. julija t. l. Opozarjamo, da spada jo k tej prvi seriji samo modre obveznice; žrebanje druge serije (ru deče) objavimo, ko se bo zvršilo.

## SOCIALNI VESTNIK.

### Opojne pijače škodujejo.

Opojne pijače človeku niso potrebne. So celi narodi, ki nikoli ne pokusijo opojnih pijač, pa so kljub temu močni in zdravi. V Ameriki, na Angleškem, Danskem, Švici in drugih državah Evrope žive milijoni ljudi, ki ne živijo nobenih opojnih ali alkoholnih pijač. Tudi med Slovenci imamo že precej zdržnikov ali abstinentov in se pri tem prav dobro počutijo.

Ako bi se vživale alkoholne pijače v majhni množini in le redko krat, tedaj bi ne škodovala. Če pa se vživajo v veliki množini ali če se vživajo v majhni množini, toda redno vsak dan, potem pa zelo škodujejo telesnemu zdravju in slabijo duševne moči.

Alkohol, ki ga vžijemo z opojnimi pijačami pride iz želodca naravnost v kri in s krvjo v vse telesne dele, katerim vsem škoduje. Zlasti škoduje alkohol tem telesnim delom: možganom, živčevju, pljučam, želodcu, jetrom, ledvicam, srcu, žilam in krvi.

Za možgane in živce je alkohol hud strup. Opitemu človeku se začne pamet mešati; ne more jasno misliti, govori prazne čenče, jezik se mu zapleta, oči se mu izbulijo in neumno in debelo gledajo pred se. Pijancu se tresejo roke, da prevrne kozarec in raztresa jedila. Noge ga ne ubogajo, opoteka se na desno in levo in večkrat pade in se pobije. Vsled alkohola, ki pride v možgane, pijancu otrpnejo živci in odpo vedo svojo službo.

oklep, čelado in meč sam. In zdelo se je, da dobiva njegovo obličje vsak hip strašnejši izraz.

Novograjski je bil strašno razdražen.

Zdela se je, da se drobi tlak pod njegovimi nogami.

Mi smo bili vsi zbrani okoli očeta na Plešivcu; dajal nam je dobre nasvete, češ da ne bo več dolgo živ.

Gospod David Boryne je od zlovesče noči 24. novembra besnel, kakor da ga je obsedel hudobni duh. Celo njegovemu uradniku je prišlo na misel, da je obseden. In kaj šele, ko je izvedel, da so vrgli Morinskega na Karlštejnu v ječo. Bila sta si iskrena prijatelja — in Morinsky je imel edino hčerko, za katero sta se že pred leti dogovorila, da jo zaročita z Janom, sinom Roztoškega. Karlštejnski fevd je bila izborna dota; Karlštejnski fevdniki so bili med vsemi daleč naokoli najpremožnejši. In kako častna služba! — Gospod David Boryne je bil vendar tudi precej častihlepen.

Belička seveda ni vedela o tem ničesar. Toda ljudje tako »zdrave« pameti, kakor je bil gospod Boryne, nikoli ne vprašujejo po srcu.

Včasih postane pijanec ves divji, se jezi nad vsem, zmerja in žali ljudi, jih pretepa in besni, česar ne dela nikoli v treznosti. Mnogokrat dobi pijanec živčno bolezen, n. pr. božjast. Mnogim pivcem pa se vsled alkohola tako pokvarijo možgani, da znore in pridejo v bolnišnico. Skoraj polovica vseh blaznih se ima zahvaliti alkoholu za svojo nesrečo.

Pri pivcu alkoholnih pijač se razda



Človek, ki ima vsled alkohola bolan želodec, se navadno na tešče zaliva z žganjem in misli, da ga to krepi. V resnici pa mu žganje le ogluši želodčne živce, da ne čuti bolečine. Bolezen pa ostane in še napreduje, ker jo pospešuje vsakdanje uživanje žganja.

Jetra se vsled alkohola včasih povečajo in prevlečejo z maščobo, včasih pa se neprimerno skrčijo in strdijo. Tako pokvarjena jetra ne morejo opravljati svoje važne službe. Posledica skrčenih jeter so razne bolezni, n. pr. zlatenica in vodenica. Človek, ki ima zlatenico, je ves rumen v očeh, po obrazu in životu ter hira. Tak bolnik dobi rumeno barvo, ker so se z jetri skrčile tudi cevke, po katerih se je izlival žolč iz jeter v čreva, in žolč, ki ne more več po cevkah v čreva, zaide v kri in ž njo po vsem telesu. Vodenico pa dobi pivec, ker se z jetri vred skrčijo tudi krvne žilice in kri, ki ne more več dalje, začne vodeneti. Včasih se nabere v trebušni votlini do 12 l vode. Ako jo zdravnik vzame ven, se kmalu nabere nova. Te bolezni so redko ozdravljive.

Ledvice se vsled alkohola odebele ali pa se skrčijo in strdijo, napravi se kamen. Ker bolne ledvice ne morejo več vršiti svoje naloge, ne morejo namreč več izločevati iz krvi strupenih snovi, se te snovi naberejo v krvi in pri bolniku se pojavijo znaki zastrupljenja, glavobol in bljuvanje. Zdravnik dr. Novotny pravi, da je tudi vnetje očesne mrežnice in popolno oslepljenje lahko posledica ledvične bolezni. Istega mnenja je tudi zdravnik dr. Deneffe, ki trdi, da pozna več tisoč slepcev, ki so oslepli vsled žganja. Alkoholike, ki so zboleli na ledvicah, mučijo tudi grozni krči in deliriji in taki bolniki počasi hira, dokler ne umrjejo prezgodnje smrti v hudih bolečinah. Ledvičnim boleznim ni sicer vselej vzrok zloraba alkoholnih pijač, vendar pa trdijo zdravniki, da je iskati štirim petinam teh bolezni vzrok v pijančevanju.

Zelo slabo uplivajo opojne pijače na srce. Vsled uživanja alkohola se srce razširi in včasih tako premeži s tolščo, da se ne more več redno gibati. Človeku s tako pokvarjenim srcem primanjkuje sape, ker povečano in z maščobo zalito srce nima dovolj prostora v prsih in pritiska na pljuča. Otolščeno srce dobe posebno pivopivci.

Ko pride alkohol v srce, začne srce hitreje biti in udari po sto in večkrat v minuti, namesto samo 72 krat. Vsled tega kroži kri urneje po žilah in človek postane rdeč in razburjen. Srce pa, ki premočno tolče, oslabi vsled prevelikega napora ali pa se zgodi, da poča kaka žilica in tedaj zadene človeka srčna kap, naglo umrje. V nekem kraju sta dva moža prišedši s sejma domov izpila steklenico žganja; naenkrat pa se je enemu stemnilo pred očmi, padel je in umrl. Zadel ga je kap.

Žile vsled alkohola okamene, zaplene, postanejo trde in krhke, da lahko počijo. Posledica tega je velikokrat mrtvoud in nagla smrt.

Vsled uživanja opojnih pijač oslabe krvna telesa in vsa kri se zastrupi. Posledica zastrupljene krvi pa je splošna slabost, ki povzroča mnogo bolezni in naposled prezgodnjo smrt.

Alkoholne pijače torej silno škodujejo našemu telesu, povzročajo brez števila bolezni in spravijo marsikoga v prezgodnji grob. Ne škoduje pa pijančevanje samo pijancu, temveč tudi njegovim potomcem, kajti alkoholno zastrupljenje je podedljivo. Otroci pijancev so škrofulozni, božastni, imajo zelo slabe živce, navadno zgodaj umirajo, so topi, slaboumni, nagnjeni k pijančevanju, zločinstvu in raznim drugim pregreham.

Alkohol torej ni potreben, brez njega se živi dalje in bolje. Kdor

ga vživa poredko, samo priložnostno, mu mnogo manj škoduje kot onemu, ki ga vživa redno. Pijančevanje pa ne povzroča velike škoda samo v zdravstvenem in rodbinskem oziru, temveč tudi v družabnem in narodnogospodarskem.

Protialkoholno gibanje, ki ima namen omejiti zlorabo alkoholnih pijač in doseči med ljudstvom splošno zmernost, je torej zelo opravilno in potrebno je, da se zanese tudi k nam. Kdor je prijatelj ljudstva, mora delati za njegovo tremezost.

## Iz širokega sveta.

### Največja razdalja.

Nekaj neverjetnega so odkrili ameriški zvezdogledi. Okrog ozvezdja Device se zbirajo neke megle, prostemu očesu nevidne, ki niso nič drugega kot gosto posejana nebna telesa. Razdalja od zemlje do te skupine pa znaša 8 milijonov svetlobnih let. Eno svetlobno leto (= mera, ki jo rabijo zvezdogledi v neizmerni mejah prostranstva), pa šteje 10 bilijonov kilometrov! Si morete to predstavljati?

### Cerkev na strehi.

To so si pa v Rimu zamislili. Argentinski stavbenik Marion Fletta je predložil Mussoliniju in baje tudi samemu papežu načrt za nebotičnik, ki bo stal nekje sredi Rima kot spomenik fašizmu. Imel bo 24 nadstropij. Prav na vrhu, na strehi, bo pa cerkev.

### Delaven človek.

Pesnik Gabriele d'Annunzio je sporočil, kot se bere v pariških listih, da bo odslej naprej delal po noči in po dnevi. Pridnost je lepa reč, po nižnost pa še bolj.

### Nadležni časnikarji.

Na evharistični shod v Chicago je prišel tudi kardinal Faulhaber. Kar naenkrat ga je pa zmanjkalo; ni ga bilo nikjer. Naposled so zvedeli, da se je visoki cerkveni dostojanstvenik umaknil nekam v predmestno župnišče, da ga ne bi radovedni časnikarji o vsem mogočem izpraševali.

Listnica Kmečke-delavske zveze in Političnega društva »Edinosti v Gorici.

1. Boltar Andrej, Grgar: Vam je bila priznana pokojnina s kr. odlokom dne 1. aprila 1926 št. 44676.

## Kaj je novega na deželi?

### Miren.

(Velika večerna prireditev na prostem.) V nedeljo dne 4. julija ob 8. uri zvečer priredi »Slovensko izobraževalno društvo« v Mirnu prvo izvanredno večerno prireditev na dvorišču »Čevljarske zadrage«. Program bo vseboval burko enodejansko »Stričeva oporoka«, ki se dosedaj še ni nikjer predstavljala na naših odrih in bo povzročila brez dvoma obilo smeha. Dva pevsko-dramatična prizora, pri katerih nastopa celotni mešan zbor, nam bosta nudila izvanrednega duševnega uživanja. — V narodnih nošah bodo naša vrla dekleta zarajala ob spremljanju »Mirenskega godbenega krožka«, ki se bo ta dan izkazal s par prvovrstnimi koncertnimi točkami in po udarcih vesele ko-račnice bo prikorakala »Abesinska paradna straža«, ki bo izvedla svoj divji ples. H koncu pa bo zapel še par pesmi društveni moški zbor, ki se za svoj nastop vsekakor zelo trudi. — Za goste bo preskrbljeno z raznovrstnimi okrepčili, ki jih bodo lahko deležni pri pogrnjenih mizah. — Ob bajni razsvetljavi celega prostora bo delovala šaljiva pošta, ki ima vedno dovolj gorečih dopisovalcev in dopisovalk in razdeljevala se bodo dragocena darila, ki jih bo dobil marsikak srečolovec, ki bo tvegala za to majhen

Upati je, da dobite v kratkem tudi denar.

2. Makuc Blaž, Kromberg 66: Zglasite se v tajništvu ob priliki, ker moramo z Vami ustmeno razpravljati o Vaši pokojninski prošnji.

3. Čermelj Alojzij, Šmarje 214: Ob priliki zglasite se v tajništvu.

4. Batagelj Ivan, Kamnje: Vaš rekurz bo v kratkem rešen.

5. Žizmond Leop., Volčjadraga: Vaša prošnja je še vedno v pregledu. Manjkajo še nekateri dokumenti, ki jih je komisija zahtevala od županstva 6. junija. Podrežite pri županstvu, da odpošlje čimprej zahtevane dokumente.

6. Hvailč Jož., Kromberg: Posredovali smo in prejeli odgovor, da bo v kratkem urejeno, kakor ste prosili.

7. Presel Ivan, Trst, Garibaldi 7: ob priliki zglasite se v tajništvu. Če pa bi ne mogli priti, sporočite nam; nato Vam bomo obširno pisali o Vaši zadevi.

8. V. A., Volče: V kratkem dobite pismeni odgovor.

9. Kurinčič Ivan, Idriško: Posredovali smo osebno pri zakladnem nadzorništvu v Vidmu in prejeli odgovor, da boste v kratkem prejeli denar. Št. Vaše knjižice je 2003558.

10. Podobnik Jožef, Cerkno: Tudi za Vas smo posredovali osebno v Vidmu pri zakladnem nadzorništvu; v Vidmu nimajo Vaših aktov, — zato bomo podrezali pri zakladnem nadzorništvu v Trstu.

11. Ogrič Ivan, Vojsko: Posredovali smo o Vaši zadevi osebno v Vidmu pri zakladnem nadzorništvu; tam ni Vaših aktov, urad sam je Vašo zadevo pismeno urgiral pri zakladnem nadzorništvu v Trstu.

12. Žnidaršič Andrej, Anhovo 10: Posredovali smo v Vaši zadevi pri zakladnem nadzorništvu v Vidmu in ugotovili, da prejema pokojnino že več časa mesto Vas neki drugi Žnidaršič, in sicer potom poštnega urada v Prvačini.

13. Vidic Ivan, Sv. Križ št. 97: Posredovali smo osebno pri zakladnem nadzorništvu v Vidmu; če niste še prejeli denarja, ga v kratkem prav gotovo dobite.

14. Podgornik Olga, Čepovan: Posredovali smo za Vas pri z. nadzorništvu v Vidmu; tam ni Vaših aktov; posredovali bomo osebno pri zakladnem nadzorništvu v Trstu in Vas bomo obvestili o uspehu. Tajništvo.

### Vrtojba.

Slovesni zaključek tukajšnje obrtno-nadaljevalne šole se bo vršil prihodnjo nedeljo dne 27. t. m. ob 10. uri v poslopju tukajšnje šole. Ob tej priliki bodo razstavljeni vsi šolski izdelki, katere so izdelali gojenci in gojenke tekom šolskega leta 1925-26. Razstavo šol. izdelkov si lahko vsakdo ogleda od 10. do 18. ure označenega dne. Prijatelji in ljubitelji napredka: dobro došli!

Vodstvo.

### Vreme.

Kip Srca Jezusovega, ki je bil ukraden iz župne cerkve v Vremah, se je našel zasut s kamenjem nad Famljami, kjer je bil nekdanji star grad. Kip je nepoškodovan.

### Ledine.

Prejeli smo in priobčujemo brez dostavkov: Cenjeno uredništvo »Gor. Straže« se naproša, da sprejme k dopisu: Gasilska prireditel z dne 4. t. m. sledečo popravo. G. dopisnik pravi: »da se je izmed vseh točk vspeveda vršil edino le ples«. Res pa je, da se je vršila tudi šaljiva pošta, kar bi se g. dopisnik lahko prepričal, ako bi bil prišel malo bližje si ogledat celo prireditev. Toliko v vednost g. dopisniku in čitateljem!

Dvojezični pečat:

Società Volontari Pompieri in Ledine. Prostov. Gasilno društvo »Ledine.

### Sežana.

Na trgu 12. t. m. je bilo na prodaj 1293 glav živine in sicer: 602 volov, krav in telet, 352 konj in 339 prašičkov. Cene govedini a 450 lir stot žive teže, teletam a 700 lir mrtve teže. Konji boljše pasme do 5000 lir glava. Prašiči 5—8 tedenski od 100 do 160 lir. Kupčija precej dobra, posebno s konji in prašički. Kupčija z manifakturnim blagom, železnino, steklenino, leseno posodo, kmet. stroji (škropilnice in orala), čevlji, posebno onimi Mirenske zadrage, obleko i. t. d. srednje dobra. O tržnem dnevu, ki je bil včeraj dne 22. t. m. bomo poročali prihodnjič.

### Kobariški okraj.

(Odgovor na dopis v »Edinosti« št. 137. z dne 10. junija.)

Dopisnik iz Ladri odgovarja, da se njih društvo ne razlikuje za nič od drugih in da so njih člani lahko za vzgled drugim. Ako niste nasedli liberalcem in ako se vaše društvo ne razlikuje od drugih, zakaj ste pa pisali na P. Z. po predavatelja, da ustanovite društvo, še predno so prišli k vam gospodje od Z. P. D. Zakaj niste že prej pisali na Z. P. D.? Zakaj niste pojasnili članom, za kaj gre in kaj je ena ali druga zveza? Ko ste imeli že več časa za društvo, so me vaši člani vprašali, kako je to, da naše društvo ni z vami; niso vedeli, kaj pomeni zveza in kakšen namen ima. Če se vaše društvo ne razlikuje od drugih in če so lani vzgled v pravem krščanskem življenju, zakaj pa nekateri vaši člani govorijo, da mi nismo pri takem društvu, pri katerem ne smejo plesati in prirejati plesov in morajo hoditi k sv. maši. Oni so rekli, da so svobodni, če hočejo grejo k sv. maši ali ne. Seveda takšne člane imate vi drugi za vzgled. Tisti hujskači in zgagarji ste pa vi, ki ste nas imenovali za hujskače v časopisih, ko nam še na misel ni prišlo, da bi vam kaj nasprotovali, ampak smo se vedno v obilnem številu vdeleževali vaših prireditev, če ravno vas ni bilo niti videti na eni naših prireditev. Vi napovedujete boj združbi, medtem ko sami delate združbo. Ali smo vam mi kdaj očitali, če ravno ste vi hoteli na razne načine ovirati našo okrožno prireditev? Zato ker ste proti združbi, kaj ne? Za danes naj bo dovolj, pa drugič še kaj, če bo treba.

Preds. kob. okrož. Kurinčič Franc.



**Bilje.**

Minulo sredo smo spremili k zadnjemu počitku Joškota Mozetiča, bivšega upravitelja »Kmetijskega društva«. Bil je mož, — res cel mož! Vedno se je zvesto vdeleževal društvenega življenja; povsod je bil delujoč član: tako v cerkvenem zboru, v društvenih prostorih in na odru, na prosvetnem in gospodarskem polju. Povsod odločen kršćanski mladenič in mož, pa vključ temu priljubljen. Bil je tudi član in odbornik »Stavbene zadruge«, član in odbornik »Kmetijskega društva«, ki ga je ob svojem povojnem obnovenju izvolilo za svojega poslovođjo. Vsled neumornega in požrtvovalnega dela si je nakopal bolezen. Kakor v zdravih dneh tako tudi v boleznih je iskal tolažbe v gostem prejetanju sv. zakramentov. Tu je dobil edino pravo tolažbo! Po enoletnem bolehanju ga je neizprosna smrt položila na mrtvaški oder. Zadnja njegova pot je pokazala, kako je bil priljubljen pri vseh slojih, čeravno je bil odločno kršćanskega mišljenja in se je tu tudi dosledno udeleževal. — Pogreb je bil res veličasten, kakoršnega Bilje le malokrat vidijo. Pred hišo žalosti mu je možski pevski zbor zapel žalostinko: »Blagor mu«. Vsak je čutil, da pevci res pojejo iz srca svojem članu v slovo. Tako ganljivo so peli, da ni ostalo suho nobeno oko. Pogreb se je veličastno razvrstil, povsod je vladalo resno pobožno razpoloženje med turobno pesmijo »Miserere« in molitvijo sv. rož. venca. »Kmetijsko društvo«, »Prosvetno društvo« in drugi prijatelji in sorodniki so blagemu pokojniku poklonili krasne vence. Ob grobu se je »Prosvetno društvo« v imenu vseh navzočih poslovilo z žalostinko: »Jaz sem življenje in vstajenje, kdor veruje v me, četudi je mrtev, bo živel na vekomaj!« Da, dragi Joško, ti vživaš večno življenje! A zapustil si mlado vdovo in pet mesecev staro siroto, očeta in mater ter mnogo sorodnikov in iskrenih prijateljev, ki so se težko ločili od tebe, pa te ne bodo pozabili! Žalostno vdovo, ki je bila med in po vojni do poroke vneta in požrtvovalna prednica dekleške »Marijine družbe«, naj tolaži Žalostna Mati božja, ki si jo je izvolila za svojo zaščitnico v »Marijini družbi za žene«. Vse sorodnike naj tolaži Bog! Tebi Joško pa večni mir!

**Tolmin = Prapotno.**

Z ozirom na poročilo »Priletnega vaščana« iz Prapotnega v »Gor. Str.« št. 38 z dne 21. V. t. l. moram resnici na ljubo tu izjaviti kot nepristranski opazovalec, da je dotično poročilo preveč črnogledno in skoro bi rekel nekako zavisti željno. Vsa čast oskrbniku, ki opravlja premoženje v občo pohvalo in skrbi tudi za dekleti bolj kakor marsikateri oče ter odganja tudi prav pride no vse nočne vsiljivce. Le tako naj prej pošteno oskrbnik, ker takega oskrbnika je želela mati svojim otrokom in boljšega bi težko dobila. Mladi deklici le poslušajta svojo preizkušeno sorodnico, ples pa pustita, naj bo kjerkoli! Tako bodeta ohranili zdravo telo in pa tudi zdravo dušo. Ta opomin pa naj bi ne veljal samo vama, ampak vsem deklicam v vasi, pa tudi izven nje, ker mnogo starišev je, ki hčerke puste in celo pošiljajo na ples, a jim delajo sitnosti, ako hočejo stopiti v izobraževalno društvo ali pa v Marijino družbo. Če ni res tako, pa pogledjte malo gori in počez v zapeljive krčmarje in krčmarice. Čudno le, da išče občina še celo pri kulturnih prireditvah dohodkov za siromake, ples in še celo v noč pa pusti popolnoma prost. J. S.

**Spodnja Idrija.**

(Nesreča z motornim kolesom.) Pretečeni teden je vozil začasni tajnik tukajšnje občine g. Luigi Calligaro z motornim kolesom od Sp. Idrije proti Želinu; na ovinku, ne

daleč od »Travnika«, je trčil s kolesom v avto, ki je vozil v napačni smeri ter si pri tem zlomil levo nogo in se poškodval na glavi. G. tajniku, ki se je v kratkem času svojega službovanja vsem, ki so imeli z njim bodisi službeno ali izven službe opraviti, zelo priljubil s svojo vljudnostjo, želimo skorajšnje njegovo okrevanje. Avto, ki je bil v rok nesreče, je iz Zagreba ter je vozil levo, mesto desno kakor ji pri nas predpisano: opomin šoferjem, da naj ga pazijo na predpise drugih držav, kadar se v taiste napotijo.

**Ravne pri Cerknem.**

Slovensko prosv. društvo »Zora« v Ravnah pri Cerknem vljudno vasbi na veselico, katero priredi dne 27. junija s sledečim sporedom: 1. Pozdrav. 2. »Nekje na Francoskem« — pesem E. Adamič. 3. »Zviti Jaka« — kuplet. 4. »Solnce čez hribe gre« — pesem; Ferjančič. 5. »Blagor krotkim« — slika s petjem. 6. »Plevce« — pesem — Ferjančič. 7. »Davek na samce« — šaloigra v 3 dej.

**Vrhopolje.**

Dne 4. jul. bo obhajal pri nas g. Franc Premru, naš rojak, novo mašo. V proslavo bo ob tej priliki »Izobraževalno društvo« priredilo simbolično igro »Skrivnost sv. maše«. Za pozneje pripravlja društvo večjo prireditev s petjem in dramo »Zlatarjevo zlato«, prirejeno iz A. Šenoaovega romana z istim naslovom. gra je še v rokopisu in se tod še ni nikjer igrala. Kdor je čital roman, vé, da bo igra nad vse zanimiva in poučna. Dan prireditve se pravočasno objavi.

**Gore nad Idrijo.**

Tudi pri nas smo imeli dne 6. junija »Čvetlični praznik« proti jetiki. V ta namen so ljudje veliko darovali — 214 L —, če pomislimo, da je župnija jako majhna. Se pač zavedajo, da ta bolezen zahteva mnogo, mnogo žrtev vsako leto in je treba v obrambo proti njej krepko nastopiti! — Po dolgem času od mora nam je preteklo nedeljo nudila mladina mnogo poučnega s svojo prireditvijo nastopila je na odru in vprizorila proti vsemu pričakovanju zelo poučno žaloigro za kmečke ljudi: »Užitkarje«. Marsikoga je gnala k igri radovednost, kako bo do kaj nastopili igralci, ker so bili po večini samo taki, ki še prej niso bili nikdar na odru. Kar iznenadili so nas s svojim nastopom! Ne da bi pretiraval, moram reči, da je vsak igralec izborna rešil svojo vlogo. Videlo se je, da so se igralci res potrudili podati žaloigro tako, kot jo je zamislil g. pisatelj sam. Le nekaj je bilo graje vredno, a ne pri igralcih, ampak pri občinstvu, da se namreč smeje pri trenutkih, ki so najbolj resni in žalostni kakor n. pr. ko v 3. dejanju umrje užitkarica in ko one tri ženske z raznimi sredstvi ugotovijo, da je nastopila smrt. Zadovoljni smo se razšli po igri in vsakdo z nado v srcu, da bi nas mladina le kaj kmalu zopet povabila na kako novo prireditev! Igra je torej dosegla svoj uspeh in zadovoljila vse! Igralcem in igralcam častitam! — Vdeležene.

**Rihemberk.**

Tukajšnje prosvetno društvo priredi dne 4. julija vokalni koncert. Sodelovalo bo zraven domačega zbora še šest pevskih zborov iz okolice. Zastopana bodo tri prosvetna okrožja: Gregorčičevo, Mahničovo in dolenje vipavsko. V dveh zborih se združijo vsi pevci in pevke iz Gregorčičevega okrožja in sicer v Ferjančičevem »Pozdravu« in v prelepi Vodopivčevi »Noči na Adriji«, ki je dobila pred par leti prvo nagrado. Na sporedu je 16. lepih pevskih toček, od najpreprostejše do najmodernejšee »Vragove neveste«. — Ta dan se obhaja pri nas tudi »obnašanje« — cerkveni shod sv. Urha. In prav ta dan bo daroval čast. gosp. Anton Piščanc,

naš vrli domačin iz Cvetroža, novo sv. mašo. Našemu pridnemu in vs trajnemu sodelavcu na kulturnem polju iskreno častitamo. Ob tej priliki se spominjamo koliko večerov se je z nami trudil samo z igro, katero je sam iz nemščine prevedel. Pa z drugimi prireditvami vsa leta po vojski? In kakor je že navada, vse za božji lon. — Z odkritosrčnim veseljem mu dne 4. julija zakličemo: »Bog Vas živi še mnoga zdrava leta«!

**Libušnje.**

(Odgovor dopisniku iz Lader na dopis v »Edinosti«.)

Ker ne čitam več »Edinosti«, odkar je prinašala članke iz peresa dr. Pivka, ki se je v tistih člankih hvalil s tem, da je toliko slovenskih fantov in mož v strelskih jarkih zastupil, — zato sem šele danes po ovinkih izvedel za odgovor, ki ga je dopisnik iz Lader priobčil v »Edinosti« kot odgovor na moj dopis v »Goriško Strazico«. Da je bil ta dopis moj, je iz vsebine spoznal lahko vsak otrok, torej tudi dopisnik »Edinosti« in zato sem mu primoran odgovoriti, — posebno pa še tudi zato, da se ne bo več metalo peska v oči našega ljudstva. — G. dopisnik, Vi odgovarjate na mojo kratko trditev, da so Laderci pri ustanovitvi svojega društva naselili na liberalne limanice — in hočete to trditev ovreči, — pa je v cellem dopisu ne ovržete, ampak klobasate o stvarih, katerih se jaz sploh v dopisu nisem dotaknil. V dokaz, da Vaše društvo ni liberalno, trdite, da je bilo prvo ustanovljeno v libušenski občini. Prosim Vas, kak dokaz je to: ker je prvo ustanovljeno, zato ni liberalno! Sicer pa to ni res, kajti že dolgo pred vojno so bila ustanovljena izobraževalna društva: v Smasti, na Vrsnem in v Krnu, samo Laderci niso hoteli ustanoviti društva. Po vojni šele ste tudi v Ladah ustanovili društvo; mi pa smo stara društva le obnovili, poživeli in prilagodili novim razmeram. — Drugič hočete dokazati, da Vaše društvo ni liberalno s tem, da trdite: »Pač pa se lahko ponašamo, da ravno člani našega društva dajo lahko vzgled o res pravem kršćanskem življenju marsikateremu članu društev v sosednjih krajih.« Kdaj pa sem jaz kaj nasprotnega trdil?? Ravno zato, ker so Laderci poštene, mi je žal, da so naselili na limanice par liberalcem, ki se nahajajo v vasi in slepijo druge s svojim narodnjaštvom. Nikar, g. dopisnik, ne stopajte na sredo templja in se ne trkajte na prsa in ne hvalite se s svojim kršćanskim življenjem: O Bog, poglej me, — se postim trikrat na teden, dajem miloščino, molim itd. in nisem tak kot je oni grešnik tam za vrati...! ko Vas po tem nihče ne vpraša... To je, g. dopisnik, farizejsko — in liberalizem je farizejski — le to ste dokazali s tem, in ničesar drugega ne. Vi dobro veste, da je na svetin več ver: katoliška, turška, protestantska itd.; — če se katoličan očitno vpiše v turško vero, pa še tako pridno doma moli sv. rožni venec, se posti itd., ga bo vsak razviden človek imel kljub temu za Turka! — Vi veste in vsak razsoden človek ve, da je bilo vedno več svetovnih naziranj med človeštvom in da so ta naziranja tudi še dandanes: katoli-

ško, liberalno, komunistično itd.; tega nihče, najmanj pa Vi, ne bo spravil s sveta. Po teh naziranjih so se razdelile stranke, ali struje če hočete, in vsaka stranka si prizadeva pridobiti svojemu naziranju članov, društev: gospodarskih, prosvetnih, športnih itd. Kdor pristopi očitno k eni ali druga stranki, sprejme strankino svetovno naziranje: kršćansko ali liberalno ali komunistično itd. in postane tako ali kršćanski socijalec, (klerikalec, če hočete), liberalec ali komunist itd. Tako je, pa nič drugače, moj g. dopisnik! Vi ste spravili Laderce, da so pristopili k liberalni organizaciji in s tem ste se očitno priznali za liberalce! To je priznal tudi g. A. Rejec, ki se mi je predstavil nekdanj v tolminskem župnišču kot zaveden katoličan, (klerikalec, če hočete), ko je par dni po ustanovitvi Vašega društva v Gorici, v kavarni na Travniku dobil nekega našega moža in ga vprašal: »Kaj pravi Vaš g. kurat, ker smo mu ustanovili v duhovnijski liberalno društvo?« To bo priznal tudi tisti izmed Ladercev, ki je peljal g. Jelinčiča v Smast, da tudi Smaščane vlovi na liberalne limanice, — pa mu niso šli gori! — Tretjič: Vi govorite v dokaz, da niste naselili na liberalne limanice o kmečko = narodni prosveti. Ljubi moj, to je pristno liberalno, — že s tem ste dokazali svoj liberalizem, kajti kršćanstvo ste vrgli popolnoma v kot, kakor delajo to »edinjaši«. Predno je bila na svetu »edinjaško = narodna« prosveta, je že davno, davno cvetela kršćanska prosveta. — Vzemite zgodovino v roke in boste videli, da je kršćanska prosveta preobrazila svet in ga preobrazuje še vedno! Da smo pa mi, ki smo kršćanskega naziranja, — protinarodni, — tega vendar ne boste trdili. — Toliko za enkrat kot odgovor na Vaš dopis. Če hočete še kaj več, — stopite na plan, kot stopim jaz, — podpišite se pod svoj dopis, kakor se jaz, — potem bova govorila dalje, izza plota pa ne metati peska ljudstvu v oči!

Ivan Leben, kurat.

**Štomaz pri Ajdovščini.**

Umrli je g. Aleksander Berbuč, bivši davkar, oče tukajšnjega g. župnika, star 75 let. Bil je zelo blag in miren človek. Pokoj njegovi duši!

**Črni vrh nad Idrijo.**

Dne 24. in 30. maja t. l. so priredili črnovrški »diletantje« drama tično predstavo, katere čisti dobiček je bil namenjen — kakor je stalo na vabilih — črnovrškimi sirotam. Dasi so delali v »Edinosti« veliko reklamo, kakor da bi bil imel

Radi selitve je na prodaj posestvo s hišo, hlevom in dvokozolcem. Redit se lahko 4 glave živine in dva prašiča. Zemljišče meri 17 in pol johov in sicer dva gozda, travnike in njive. Cena po dogovoru. Nastop takoj. Natančno se izve pri Ivanu Kos = Kneža št. 2, Podmelec.

Kdo želi kupiti malo domačijo? Pritlična hišica s kamrico in hlevcem za kravico, malo sadnega vrta z mladim sadnim drevjem. Ena njiva zasajena s krompirjem. Najpotrebnejše orodje se dobi pri mešanju na Spodnjem Vrhniku, Micika Treven, Ledine.

Vsem znancem, prijateljem in sorodnikom naznanjava, da je po božjem sklepu danes v Gospodu zaspal soprog, oziroma oče, gospod

**Aleksander Berbuč**

davčni upravitelj v pokoju.

Pogreb dragega rankega bo dne 23. junija t. l. ob 6. uri zvečer. Vence hvaležno odklanjava, pač pa prosiva, da se umrlega spominjate v pobožni molitvi.

Štomaz, dne 22. junija 1926.

Alfonz M. J., vikar, sin

Josipina, soproga



pri v Črni vrh najmanj kak cirkus Kludsky, so igrali posebno pri drugi predstavi pri skoraj prazni dvorani. Mi bi bili molčali in bi ne bili niti omenjali, da so se »diletantje« zabavali po prvi predstavi celo noč v neki zasebni hiši in še drugi dan dopoldne v gostilni, kjer je med petjem hreščala tudi harmonika, ne vemo, ali radi navdušenja, ker je »igra povsem zadovoljivo tako v moralnem kakor tudi materialnem oziru uspela«, kakor so pisali v »Etdinosti«, ali pa so nadaljevali do brodelno akcijo v korist črnovrških sirot. Tudi ne bi bili omenjali, da črnovrške sirote še danes zastonj čakajo na njim namenjeni čisti dobiček, ker niso še ničesar dobile. Vsega tega ne bi bili omenjali, da se niso »diletantje« v dopisu v »Etdinosti« z dne 12. t. m. strašno razjarili nad »razširjevalcem zdražbarskih nauk«, ki da je agitiral proti udeležbi na njih prireditvi. Še na Col. pravijo, da je bilo poslano »tajno« obvestilo, ki je »Čevčane« odvrnilo od vdeležbe. Mi o kaki tozadevni agitaciji ničesar ne vemo. Ljudstvo ve in zna ločiti prireditev od prireditve in ni potreba, da se mu to še posebej razlaga. V tem oziru se vam res ni treba bati naše agitacije in lahko »greste naprej brez strahu«. Samo to bi v bodoče priporočali gg »diletantom«, da bi bili pri enakih prireditvah bolj — skromni! Skromnost je lepa čednost tudi v takih slučajih. Torej več dela, pa manj besedi in samo hvale! Tudi ni posebno priporočljivo, da radi slabe vdeležbe pri vaših prireditvah zabavljate s »kaktoliško kulturo«, ker s tem kažete, da v vaših vrstah zelo manjka, in bi vam priporočali, da jo bolj gojite!

Nad vse smešna pa je opomba dopisnika v »Etdinosti« da: »pes zascvili, ko se mu na prste stopi«. Na to modro opombo vas lahko zagotovimo, da še nobena miška v Črnem vrhu ni zacvilila radi vaših prireditev, kaj še pes, ki je velikan napram njej. Nikar se preveč ne smešite! Vaše prireditve so šle mimo Črnovrščev skoraj neopaženo. Razburile so v veselem pričakovanju samo sirote, druge so pa pustile popolnoma hladne. Ves vaš nastop jasno kaže, da ste v resnici še veliki diletantje!

#### S Krasa.

V Gorjanskem, Velikem dolu in zlasti v Pliskovici se dobi še dober, pristen teran po 4.50 do 5 lir liter, v Dutovljah pa imajo letos Istrijanca. Kaj naj to pomeni?

### Književnost in umetnost.

#### Zel in Plevel.

Slovar naravnega zdravilstva. Stavil F. Magister, 1926. Knjiga se dobi v Katoliški knjigarni v Gorici, Via Carducci 2. Take knjige smo Slovenci upravljal pogrešali, ker smo že dolgo časa nujno potrebovali. Posebno v bolj oddaljenih krajih, kjer ni pri roki zdravnika, se bo ta knjiga kot prva pomoč ob obolevanju izvrstno obnesla. Tu najdeš v abecednem redu naštet pod različnimi besedami-vodnicami vse, kar potrebuješ, da si ohraniš ali popraviš svoje zdravje. Knjiga bi imela tudi popolnoma upravičeno naslov: »Domači zdravnik«. Pisatelj nam podaja po svojih mnogoletnih izkušnjah razne nasvete in recepte, ki jih ne napravi za drag denar lekarnar, ampak si jih večidel pri skrbiš sam doma zastoj. Štiri činitelji so pisateljeva zdravila: čaj domačih rastlin, voda, prst in zmernost v življenju. Zlasti priporoča kopelji v prsti, kar je v Ameriki že dolgo v navadi, čisti telo in vleče iz njega razne strupe, ki drugače vplivajo kvarno na naše zdravje. Od kar je župnik Kneipp zaslovel po vsem svetu kot izborni zdravnik s pametno uporabo mrzle vode, ni voda več ono strašilo, kot je bila še nedavno. Ma-

gister nam prav poljudno pove, kaj in kako uporabljaj vodo kot zdravilo. Ni Kneippov pristaš povsem, pač pa v marsičem. Da se uporabljajo tudi v modernem zdravilstvu mnogokrat naše domače zdravilne rastline, je itak dovolj znano. Samo, da jih moraš z zlatom odtehtati, kadar kupiš. V tej knjigi pa najdeš našete vse one grmiče in rože, ki vsebujejo čudežno zdravilno moč, da si jih lahko sam nabereš in pripraviš. Knjigi je pridejana tudi knjižica, ki kaže v koloriranih slikah podobe teh cvetk, ki ti jih nudi Stvarnik zastoj v naravi. Čeprav premislimo, kaj pa so ljudje v starem srednjem veku mogli pri zdravljenju uporabljati, če ne teh rož, saj takrat prave zdravniške vede še bilo ni in vendar so živeli in bili zdravi — bolj zdravi kot smo mi. Pisatelj porabi vsako priliko, da daje bralcu pametne nasvete o zmernosti, o alkoholu, nikotinu, kofejnu, o zdravilni moči čistega zraka in srca. In ravno v tem oziru je to zlata knjiga srednje poti, kakor se naj uravna naše življenje. Knjiga obsega skoro 300 strani (296). Mislim, da ne trdimo preveč, ako pravimo, da bo v vsakem kraju, kjer bo le en sam človek prebral to izvrstno knjigo, še sto drugih rok seglo po njej. Knjiga je obširna, pa ima vendar zelo zmerno ceno, velja namreč broširana 60 Din, vezana v celo platno 75 Din.

#### Nova knjiga »Materinstvo«

je izšla v Gorici. Založila in izdala jo je Narodna tiskarna, razprodaja jo Narodna knjigarna v Gorici, Via Carducci 7. Cena broš. knjige Lir 10.—, v lepenko vezani Lir 14. z elegantno vezavo Lir 18.—, po pošti poslana stane eno Liro več.

Knjiga je neprecenljive vrednosti za naše ženstvo. Vsako zrelo dekle, naj se združi z izvoljenim ali naj koraka sama po poti življenja, mora biti poučena o postanku človeškega telesa. Če dekleta samo ne dožene kot žena materinstva, ali ji ne nudi mogoče kedaj življenje priliko, da pomaga potrebnim v sili?

Kdo pa daja dekletu, ko stopi v zakon, poduka o najvažnejšem vprašanju, katerega odgovor ji da šelje zakonsko življenje? Odgovor, da, ji poda poroka na vprašanje, a ne poduka! A dekleta ne sme čakati tako dolgo, da ob lastnih izkušnjah zapravi, nepoučena, mogoče za vedno svoje zdravje in zdravje svoje dece.

Knjiga »Materinstvo« govori o razvoju otroka, o zadržanju žene med nosečnostjo, o porodu, o novorojenčku in otroku in da navodila materi-zdravnici.

Dekleta, matere, sezite po knjigi, ki je zelo praktično sestavljena in opremljena z dobrimi slikami. Naslovno sliko »Mati z otrokom« in »Družinska sreča« je naslikal naš nadbudni goriški slikar Špacapan.

#### Listnica uprave.

I. N., Manče: Oglas prejeli za pretekli teden prepozno, ker v pretek ne izhajamo.

#### Za sklad »Goriške Straže«

so darovali: gg. Rijavec Franc iz Trnovega pri Gorici, 10 lir; Franc Kete iz Lokavca, 1 liro; neimenovani dobrotnik iz Idrije, 10 lir; neimenovani župnik, 25 lir; Jan. Kos, kurat, 20 lir; Lavrenčič Ks., kaplan Hrenovice 50 lir; N. N. iz Cerknega 50 lir; N. N. iz Cerknega, 25 lir; Rutar Marija iz Gorice, 2 liri; Uršula Hapaher iz Gorice, 4 lire; Prinčič Ivan iz Medane 11, 5 lir; Š. F. z geslom: Ne nazaj, ampak naprej do kat. dnevnika! 25 lir; o priliki poroke g. Josipa Barbiča in g.čne Ide Miklavčič daruje vesela družba 30 frankov; Bratuž Ciril, Čepovan, 5 lir; Kerševan Viktor, Gradišče, 5 lir; Šuligoj Andrej, Zabrd, 2 liri; Devetak Jože, Standrež, 2 liri; Makarovič Štefan, Banjšice, 2 liri; Su-

ligoj Ivan, Kal-Koprivšče, 2 liri; Pegan Peter, Vipava, 10 lir; N. N. Šentviška gora, 5 lir; Angel Forčič, Sveto, 2 liri; Lavrenčič Iv., Vrhpolje, 10 lir; Marušič Andrej, Opatjesele, 5 lir; Breščak Matevž, Sv. Lucija, 5 lir; Cepič Ivan, Vedrijan, 2 liri; Mihelj Filip, Rihenberg, 3 lire; Sever Lojze, Rihenberg, 3 lire; Zavadlav Ivan, Štandrež, 2 liri; Kragelj Ivan, Sv. Lucija, 5 lir; Pelicon Ivan, Miren, 5 lir; Cijan Anton, Bičlje, 5 lir; N. N. Miren 3 lire; Šuc Rafael, Kobjeglava, 2 liri; Kofol Ludvik, Sela, 2 liri; Okretič Franc, Kostanjevica, 2 liri; L. M., Št. Vid, 3 lire; Valič Lojze, Škrbina, 2 liri; Mavrič Silvester, Dol. Nekovo, 5 lir; Makovec Lojze, Škrbina, 2 liri; N. N. Miren, 5 lir; Abram Ivan, Škrbina 22, 2 liri; Gorjup Anton, Gorica, 2 liri; Lapanja Fani, Gorica, 2 liri; Manfreda Ljudmila, Sv. Lucija in Kovačič Ana, 5 lir; Anton Batagelj, Kamnje 22, 5 lir; Ljudska posojilnica: Kamnje, 10 lir; za dvakratno opravljanje po dopisniku z Rihemberga dolguje skladu »Goriške Straže« prizadeti honorar in plača zato lir 10, za honorar piscu pohvale pa 5 lir. — Zadnji izkaz 68 lir, današnji 457 lir, skupaj 525 lir.

#### Darovi

za pogorelca Leopolda Bremeča: Župni urad Kubeč-Črnikal 20 lir, na Trnovem pri Kobaridu nabrali 30 lir.

Za Slovensko sirotišče: N. N. 10 L. Volilo pok. St. I. 50 lir; p. n. g. Alojzij Simčič, uradnik na Montu, 20 L.

Bog poplačaj in obudi obilo dobrotnikov!

#### Izredni občni zbor

»Vinarske in gospodarske zadruge« r. z. z. o. z. v Šempasu se bo vršil v nedeljo dne 4. julija 1926 ob 10. uri v obč. domu. Dnevni red po pravilih. Predsednik J. Savelli.

Dobrodoča gostilna v industrijskem kraju na Goriškem se radi druge obrti odda takoj. Ponudbe pod: »Dober promet« na upravo »Goriške Straže«.

Točenje vina in likerjev (žganja) s patentno se takoj odda v najem pod ugodnimi pogoji v Gorici. Informacije, Via Fornimca št. 1. v pritličju.

Čistokrven bik, rujave švicarske pasme, star 18 mesecev, teža 400 kg, licenciran, je na prodaj pri Kompara Valentinu, Lokavec pri Ajdovščini.

Proda se posestvo iz proste roke, obtoječe iz 200 oralov zemljišča, med temi nad polovico odraščene gozda, s hišo in gospodarskimi poslopji, vse v dobrem stanju. Cena zmerna. Janez Likar, Mrzli log št. 8, občina Črni vrh nad Idrijo.

Psa varha ovčje pasme iščemo. Ne sme biti nad 4 mesece star. Sporočiti na Katoliško tiskarno v Gorici, R. Piazzutta 18.

### TROPINOVEC,

pristni, dobite vedno v vsaki množini pri »Zadružni žganjekuhi« v Dornbergu

#### PRISTNO ŽGANJE

na drobno in debelo, konjak, rum, špirit, grenčice, vse najboljše vrste, kis iz čistega vina, se dobi v Via Ascoli 31 (na vogalu trga De Amicis, prej Korenji).

### Lloyd Sabaud.

Prihodnje vožnje:

#### v Severno Ameriko:

»Conte Biancamano« 6. 7. 1926.  
»Conte Rosso« 30. 7. 1926.

Iz Genove v Njujork v 9. dneh;

#### v Južno Ameriko:

»Conte Verde« 26. 6. 1926.  
»Principessa Maria« 29. 7. 1926.  
»Tommaso di Savoia« 13. 8. 1926.

Iz Genove v Buenos Ayres v 13½ oziroma v 19 dneh.

#### v Avstralijo:

»Re d'Italia« 17. 8. 1926.

Informacije daje in sprejema prednaročila na vozne listke zastopnik

F. Rosich, Gorica,  
Via Contavalle št. 4.

#### SANTE BUSOLINI

Uprava: Via Caprin 5  
Telefon št. 314.

Naznanjam slav. občinstvu, da smo obnovili prve dni junija stare in priznane apnenice v Solkanu. Istotam se nahajajo tudi kamnolomi. Apno je prvovrstno in boljše od drugih ter vsak čas na razpolago. — Cene zelo ugodne.

Naš brivec

#### ANTON PUCELJ.

ki je imel že pred vojno delavnico v Gorici na Travniku, je

#### na novo otvoril

na Travniku tik škofije

#### BRIVNICO

ter se priporoča vsem rojakom.

Iz dunajskih klinik se je vrnil

#### PRIMARIJ Dr. D'OSVALDO,

specialist za očesne bolezni

— Gorica - Corso Verdi 24. —

Sprejema od 10—12 in od 3—4.

#### Zdravnik za zobe in usta

### Dr. LOJZ KRAIGHER

sprejema vse dni v tednu v Gorici, na Travniku št. 20 ob sobotah in nedeljah pa tudi v Ajdovščini št. 146 nasproti Ljudskemu vrtu.

#### ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE

### ROBERT BERKA

Gorica, sedaj Corso Verdi 36.

Lastnik se je specializiral na Dunaju, bil več let asistent zobozdravnika dr. J. Pikla. Laboratorij odprt že leta 1918. — Sprejema do 9. do 12. in od 2. 6., ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. —

### Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Raymann, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega suknja. Blago solidno! Cene zmerne!